

**UNIVERSITATEA “BABEȘ – BOLYAI” DIN CLUJ – NAPOCA  
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ  
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE “ISIDOR TODORAN”**

**LE RESUME DE LA THESE DE DOCTORAT  
LA CREATION MUSICALE RELIGIEUSE  
DU COMPOSITEUR ION VIDU**

**DIRECTEUR DE THESE  
PR.PROF.UNIV.DR. VASILE STANCIU**

**DOCTORAND  
DIAC. ION – ALEXANDRU ARDEREANU**

**CLUJ – NAPOCA**

**2012**

# SOMMAIRE DE LA THESE DE DOCTORAT

<b>Introdction. Une histoire succincte de la vie musicale ecclésiastique orthodoxe de Banat avant Ion Vidu .....</b>	<b>004</b>
<b>I. La vie et l'activité du compositeur Ion Vidu .....</b>	<b>011</b>
I.1. La vie du compositeur .....	011
I.2. L'activité de la composition et de conducteur .....	021
I.3. L'activité didactique .....	031
I.4. Des échos post – mortem de la personnalité d'Ion Vidu. L'ouvrage <i>L'âme et l'œuvre d'Ion Vidu</i> soutenue par Ioan Ștefan Paulian à la commémoration d'un an depuis la mort du compositeur .....	035
<b>II. La création musicale religieuse du compositeur Ion Vidu. Présentation générale .....</b>	<b>050</b>
<b>III. Des œuvres représentatives de la création musicale religieuse du compositeur Ion Vidu .....</b>	<b>065</b>
III.1. <i>Cântări Vechi Funerale</i> . .....	065
III.2. <i>Liturghia pentru cor mixt</i> . .....	085
III.3. <i>Liturghia pentru cor bărbătesc</i> .....	130
III.4. <i>Mântuire</i> .....	166
III.5. <i>Hristos a înviat!</i> .....	170
<b>IV. D'autres œuvres appartenant à la création religieuse du compositeur Ion Vidu .....</b>	<b>174</b>
IV.1. Des ouvrages appartenant à la création liturgique.....	174

IV.1.1. <i>Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom. Terțet pentru școlari</i> .....	174
IV.1.2. <i>La Liturghia Sfântului Vasile</i> .....	178
IV.1.3. <i>Troparul Crăciunului</i> .....	181
IV.1.4. <i>Mântuiește Doamne</i> .....	184
IV.2. Des hymnes et Des chants religieux.....	188
IV.2.1. <i>Rugăciune</i> .....	188
IV.2.2. <i>Doamne, ajută-ne</i> .....	190
IV.3. Des chants de noël à caractère théologique évident .....	192
IV.3.1. <i>O, ce veste minunată</i> .....	192
IV.3.2. <i>Sara Mare</i> .....	193
IV.4. Des chants de noël profanes ou à des influences profanes évidentes.....	195
IV.4.1. <i>Colinda Mamei</i> .....	195
IV.4.2. <i>Colinda fetei</i> .....	197
<b>CONCLUSIONS</b> .....	199
C.1. Éléments de langage musical spécifiques à la création chorale religieuse....	199
C.2. Un essai de représentation stylistique du compositeur Ion Vidu réalisée de la perspective de sa création chorale religieuse. L'importance du compositeur pour la musique ecclésiastique roumaine de la contemporanéité.....	204
<b><i>Bibliographie</i></b> .....	216
<b><i>Indice de tous les exemples musicaux</i></b> .....	233
<b><i>Annexe (Les œuvres musicales analysées)</i></b> .....	238

# MOTS CLE

- *LA CREATION MUSICALE ROUMAINE*
- *LA MUSIQUE CHORALE RELIGIEUSE*
- *LA MUSIQUE CHORALE ROUMAINE*
- *ION VIDU*
- *DES COMPOSITEURS DE BANAT*

# LE RESUME DE LA THESE DE DOCTORAT

La Musique Ecclésiastique, par excellence domaine de frontière de la Théologie Liturgique avec la Musicologie, se propose – par sa nature même – de concilier des domaines, de créer des ponts de liaison entre eux en ce qui concerne l’art des sons et dernièrement d’enrichir chaque domaine individuellement par des emprunts respectivement des prises de concepts du domaine complémentaire.

A un premier regard sur cet œuvre le lecteur peut se confronter à la question: Pourquoi a-t-on besoin dans le domaine de la Théologie Liturgique d’œuvres à caractère musicologique évident? La réponse est simple: le segment de la Théologie Liturgique occupé par la Musique Ecclésiastique représente l’un des piliers du culte chrétien, et de plus, l’un des piliers de l’activité missionnaire de l’Eglise. Celui-ci est reflété dans la valence missionnaire même de la musique comme élément avec lequel autant le néophyte que le fidèle ayant de l’expérience – sur un échelon plus haut ou moins haut de l’échelle du perfectionnement chrétien – entre en contact dans une manière prégnante; cette musique, l’ecclésiastique, quoiqu’elle traite par excellence le sacré du point de vue littéraire, elle reste tributaire – comme façon de fonctionner – aux règles anatomiques respectivement physiologiques de la musicologie.

L’œuvre présent se propose d’abord de remplir un vide bibliographique dû aux conditions social – politiques existantes dans notre pays dans la majorité des 81 ans passés depuis la mort du compositeur Ion Vidu. Ce vide est représenté par le segment religieux de ses compositions, dimension de la composition dépourvue par omission de la bibliographie de spécialité (autant théologique que musicologique) grâce à la censure appliquée par le régime communiste athée. Mais, s’il finissait par cela, cet œuvre resterait une simple monographie appartenant à la discipline musicologique L’Histoire de la Musique; pour éviter cela et aussi pour mettre en évidence l’interdisciplinarité de l’œuvre, par sa contribution apportée autant au domaine de la Théologie Liturgique qu’au domaine de la Musicologie, on a eu besoin de quelque chose de meilleur qu’une telle simple approche, on a eu besoin d’une démarche qui confère autant plus de valeur musicologique que de la valeur monographique mais aussi de la valeur théologique à ce œuvre. On considère qu’on a trouvé la résolution de ce problème en dirigeant nos pas vers *La*

*Stylistique Musicale* – domaine de haute maturité de la musicologie qui non seulement qu'elle crée un profil stylistique complet d'un compositeur/ genre / courant musical / œuvre musicale mais – par l'itinéraire parcouru jusqu'à ce profil stylistique – obtient des informations et ensuite, à leur base, elle crée des modèles qui peuvent constituer une référence non seulement dans l'approche interprétative d'un compositeur / genre / courant musical / des œuvres musicales mais aussi pour tout un genre musical (tel celui de la création chorale orthodoxe roumaine).

Ces aspects ci-dessus présentés illustrent et argumentent la démarche scientifique de cet œuvre, la méthode de travail utilisée et aussi la transdisciplinarité (pertinente autant pour la Musicologie que pour la Théologie) qui peut être concentrée dans une *phrase* simple – notre *croyance professionnelle*: Par la réalisation du profil stylistique de la création religieuse d'un compositeur on réalise non seulement une œuvre valide du point de vue musicologique (elle étant validée par l'itinéraire même parcouru afin d'établir ce profil) mais aussi une œuvre valide du point de vue théologique, qui appartient à la Théologie Liturgique (plus exactement à une sous-spécialité de cette-ci: La Musique Ecclésiastique). Cela est possible aussi grâce au fait qu'un profil stylistique propose non seulement une conception esthétique musicale d'une personnalité dans le domaine mais aussi la possibilité de son extension comme une approche interprétative qui s'applique à toute la création chorale religieuse orthodoxe roumaine (étant pratiquement une vision esthétique de l'approche de cette-ci).

Du désir de consolider les mentions ci-dessus, on demande de préciser le fait que – dans notre vision– la transdisciplinarité d'une étude musicologique qui appartient à la Musique Ecclésiastique consiste dans l'inédit de la réglementation de certaines réalités liturgique à l'aide des conclusions obtenues strictement à base d'une recherche musicologique. Cet aspect crée une image d'ensemble sur la discipline Musique Ecclésiastique et à la fois une définition de cette-ci qui, par analogie avec la biologie d'un être vivant, peut mettre sur le tapis autant «*l'anatomie*» de la musique ecclésiastique (comme conglomérat formé de l'analyse littéraire – comme élément théologique – et l'analyse musicale – comme élément musicologique – ) que «*la physiologie*» de cette-ci (représentée toujours par un conglomérat formé de l'aspect philosophico – dogmatique de la Théologie Liturgique - comme élément théologique - respectivement l'aspect esthétique - stylistique – comme élément musicologique – ).

Ayant en vue les aspects énoncés ci-dessus, cet œuvre a été structuré en chapitres qui correspondent à la méthodologie pour laquelle on a opté dans l’accomplissement des désirs proposés.

Donc, en optant pour une description de l’œuvre plutôt dans des étapes de recherche que dans des chapitres, on peut la résumer ainsi:

**1. L’étape de la délimitation des éléments biographiques principaux.** Cette étape, de facture monographique, représente le point de départ réalisé par la délimitation des éléments biographiques pertinents pour l’établissement de la conception stylistique – esthétique du sujet et elle se caractérise par une appartenance au genre des biographies plus générales du point de vue de la quantité informationnelle, parce qu’elle selecte strictement les informations pertinentes pour l’établissement de la dimension esthétique – stylistique des compositions religieuses d’Ion Vidu. On peut inclure dans cette étape l’Introduction et les premiers deux chapitres de l’œuvre, chacun, par son spécifique, en essayant de mettre en thème le potentiel lecteur à l’égard des aspects généraux qui doivent être connus quand on est porté sur la création musicale religieuse du compositeur Ion Vidu.

**L’introduction** présente une histoire succincte de la vie musicale ecclésiastique orthodoxe de Banat qui traite les deux dimensions de cette-ci: la musique ecclésiastique orthodoxe de stalle d’église de Banat respectivement la musique chorale orthodoxe de Banat.

**Le premier chapitre**, intitulé **La vie et l’activité du compositeur Ion Vidu** traite **La vie du compositeur**, **L’activité de la composition et orchestrale**, **L’activité didactique** et aussi un sous chapitre final intitulé **Des échos post – mortem de la personnalité d’Ion Vidu**. **L’ouvrage L’âme et l’œuvre d’Ion Vidu soutenue par Ioan Ștefan Paulian à la commémoration d’un an depuis la mort du compositeur**. Le chapitre présente les éléments bibliographiques convaincants pour le processus de recherche effectué, se concentrant sur deux dimensions professionnelles du compositeur: l’activité musicale et l’activité pédagogique.

**Le deuxième chapitre**, intitulé **La création musicale religieuse du compositeur Ion Vidu. Présentation générale**, réalise une introduction dans le sujet principal de cet ouvrage, en montrant la liste complète des ouvrages religieuses de Vidu, liste qui a été consignée par le biographe principal du compositeur, le musicologue roumain Viorel Cosma, et aussi par les institutions ou les collections privées de Banat où des copies des manuscrits ou des éditions imprimées de ceux-ci peuvent encore être trouvés aujourd’hui. Concernant cet aspect il faut

préciser que dans notre démarche nous avons sélectionné treize institutions et collections privées de Banat grâce à leur importance et aussi à cause des chances extrêmement réduites de trouver des documents pertinents même dans d'autres endroits que ceux-ci (la liste des institutions comprend toutes les institutions de culture de Banat pertinentes pour notre sujet et aussi la liste des collections privées des plus importantes personnalités contemporaines de la musique ecclésiastique de Banat).

2. *L'étape d'analyse musicale*, comme élément de décodage de «*l'anatomie*» d'un genre musical abordé par le compositeur respectivement comme élément de décodage de «*l'anatomie*» d'un grand chapitre entier de création d'un compositeur. Etant pratiquement le support informationnel principal de la recherche des étapes suivantes à cette-ci, cette étape a besoin d'une portée minutieuse et large sur le sujet. On demande de préciser le fait que ce moment de la recherche ne nécessite pas l'élaboration de certaines conclusions, se contentant de la stricte constatation de certaines réalités musicologiques parce que *conclure* signifie percevoir «*la manière de fonctionner*» ou «*la physiologie*» d'un genre ou chapitre de création musicale, étape immédiatement suivante à cette-ci.

Dans cet ouvrage il correspond à cette étape **le troisième chapitre (Des œuvres représentatives de la création musicale religieuse du compositeur Ion Vidu) et le quatrième chapitre (D'autres œuvres appartenant à la création religieuse du compositeur Ion Vidu, catégorisées dans Des ouvrages appartenant à la création liturgique, Des hymnes et Des chants religieux, Des chants de Noël à caractère théologique évident et Des chants de Noël profanes ou à des influences profanes évidentes)**. Etendus dans la plus grande partie de l'ouvrage, ces deux chapitres analysent du point de vue musical tous les numéros représentatifs pour la création religieuse du compositeur Ion Vidu et aussi des échantillons de tous les genres musicaux abordés par le compositeur: les hymnes, les chants religieux, les chants de Noël religieux respectivement les chants de Noël profanes. Chaque analyse de l'œuvre ou numéro composant d'une œuvre d'une envergure plus grande est construite conformément aux étapes suivantes:

- a) Courte présentation générale de la composition
- b) L'identification de la source d'inspiration mélodique utilisée par l'auteur et aussi son type (originale, si la mélodie est une composition propre ou le traitement, si Vidu



s'inspire ou utilise proprement-dit un matériel mélodique qui appartient à la musique ecclésiastique orthodoxe de Banat)

- c) L'analyse de la forme musicale
- d) L'analyse mélodique
- e) l'analyse Harmonique
- f) L'analyse rythmique
- g) L'analyse de la dimension expressive. (Cette-ci vise les indicateurs d'expressivité utilisés par le compositeur vers une interprétation optimale de l'ouvrage / du numéro)

3. *L'étape de décodage des éléments de langage musical* comme des repères stylistiques d'un genre ou chapitre de création musicale qui peuvent être regardés par l'analogie de l'étude «*physiologique*» d'un genre musical respectivement chapitre de création. Bien que cette étape permette l'élaboration des conclusions de nature stylistique qui vise des généralisations, des décodages des modèles musicologiques et aussi les directions d'approche interprétative d'un genre ou chapitre de création musicale, elle ne constitue pas le point limité mais l'étape pénultième du processus parce qu'elle utilise strictement l'information principale – musicologique – à laquelle, pour obtenir un produit limité, il lui est nécessaire l'ajout des informations collatérales (plus exactement les informations biographiques de la première étape et aussi d'autres informations de nature social – historique qui sont pertinentes pour le processus de recherche).

Cette étape comprend le premier sous-chapitre des conclusions, intitulé **C.1. Eléments de langage musical spécifiques à la création chorale religieuse**, celui-ci étant pratiquement représenté par les conclusions musicologiques qui se détachent à base de l'analyse musicale.

4. *L'étape finale* de réalisation du profile stylistique proprement – dit d'un compositeur peut se réaliser seulement après la compréhension complète de «*l'anatomie*» respectivement «*de la physiologie*» d'un genre ou chapitre de création musicale à laquelle on ajoute l'utilisation des éléments de conception philosophique respectivement conception esthétique qui se détachent d'autres réalités que celle de la création de la composition (musicologique) et celles qu'on a mentionné antérieurement, à la fin de la description de l'étape pénultième.

Ce final de la démarche musicologique effectuée est reflété dans le deuxième sous-chapitre des conclusions de l'ouvrage, qui est intitulé **C.2. Un essai de représentation stylistique du compositeur Ion Vidu réalisée de la perspective de sa création chorale religieuse. L'importance du compositeur pour la musique ecclésiastique roumaine de la contemporanéité** et qui essaie de décrire la stylistique musicale religieuse du compositeur Ion Vidu et ensuite, à base de cette-ci, elle décode certains éléments d'esthétique spécifiques à Vidu et elle émet de certaines directions générales d'approche de la musique religieuse chorale orthodoxe roumaine dans l'espace sacré pour lequel cette-ci a été créée : L'église. Ces directions générales d'approche constituent – dans notre vision – le point final de l'ouvrage et elles sont fondées sur les conceptions esthétiques – stylistiques du compositeur Ion Vidu, des conceptions que celui-ci n'a pas laissées écrites mais qui ont été détachées par nous dans la démarche de recherche entreprise dans cet ouvrage.

Comme élément méthodologique, on mentionne que cet ouvrage contient – selon la bibliographie utilisée - un indice de tous les exemples musicaux utilisés et aussi une copie de toutes les œuvres musicales analysées, comme annexe.

# BIBLIOGRAPHIE

## Editions de la Bible

- *Biblia sau Sfânta Scriptură (ediție jubiliară a Sfântului Sinod)*, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008

## Livres de culte

- *Aghiazmatar*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- *Catavasier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005
- *Moltifelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002
- *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008
- *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976

## Partitions de Ion Vidu

### A) Partitions Publié

- VIDU, Ion, *Cântări Vechi Funerale*, Tipografia Diecezană, Caransebeș, 1904
- VIDU, Ion, *Cântece și coruri școlare (Album)*, Editura Institutului de Arte Grafice A. Auspitz, Lugoj, 1934
- VIDU, Ion, *Hristos a înviat*, Tipografia Diecezană, Caransebeș, 1904

- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom pentru cor micst*, Editura A. Auspitz, Lugoj, 1930
- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom pentru cor bărbătesc*, Tiparul Tipografiei Cozia, Mănăstirea Cozia, 1930
- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom. Terzet pentru școlar*, Editura F. M. Geidel, Leipzig, 1896

### B) Partitions en manuscrit

- VIDU, Ion, *Colinda Fetei* - manuscrit (copie) din biblioteca personală a domnului Prof. Univ. Dr. Dumitru JOMPAN
- VIDU, Ion, *Colinda Mamei* – manuscrit (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *Colinda Sara Mare* – manuscrit (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *La Liturghia Sfântului Vasile (Sfânt și Pre Tine)* – manuscrit (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *Priceasna Mântuire*, - manuscrit (original) din arhiva muzicală a Muzeului Banatului din Timișoara

### Dictionnaires et encyclopédies

- \*\*\*, CHAMBERS. Dictionary of Music, Chambers Harrap Publishers Ltd, Edinburg, 2006
- CIORĂNESCU, Alexandru, *Dicționarul Etimologic al Limbii Române*, Editura Saeculum I. O., Iași, 2001
- COMIȘEL, Emilia, *Dicționar de termeni muzicali*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1984
- COSMA, Viorel, *Muzicieni Români. Lexicon*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- FIRCA, Gheorghe, *Dicționar de Termeni Muzicali. Ediția a II –a revăzută și adăugită*, Editura Enciclopedică, București, 2008

- GOLEA, Antoine și VIGNAL, Marc, Larousse. Dicționar de Mari Muzicieni, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000
- GOLEA, Antoine și VIGNAL, Marc, Dicționar de Mari Muzicieni, Editura Univers Enciclopedic, București, 2006
- SAVA, Iosif și VARTOLOMEI, Luminița, Dicționar de Muzică, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

### Livres

- ALEXANDRU, Tiberiu, *Muzica populară românească*, Editura Muzicală, București, 1967
- AVRAM, Florea, *Creația Corală Românească din Banat Perioada Interbelică. Între prelucrarea sursei folclorice și bizantine și creația originală*, Editura Mirton, Timișoara, 2004
- BARTÓK, Béla, *Însemnări asupra cântecului popular românesc*, Editura Muzicală, București, 1956
- BÂTLAN, Ion, *Introducere în istoria și filosofia culturii (ediția a II – a revăzută)*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1995
- BÂRLEA, Ovidiu, *Folclorul românesc. Momente și sinteze*, Volumul I, Editura Minerva, București, 1981
- BÂRLEA, Ovidiu, *Poetica folclorică*, Editura Univers, București, 1979
- BELEAN, Pr. Nicoale, *Cântarea religioasă din Banat, (Teză de Doctorat)*, Editura Solness, Timișoara, 2001
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântări Bisericești Tradiționale*, Editura Marineasa, Timișoara, 2005
- BENTOIU, Pascal, *Gândirea muzicală*, Editura Muzicală, București, 1975
- BERGER, Wilhelm Georg, *Dimensiuni modale*, Editura Muzicală, București, 1979
- BOBOC, Nicolae, *Motivul premioritic în lumea colindelor*, Editura Facla, Timișoara, 1985
- BORDEIANU, Mihai, *Versificația românească*, Editura Junimea, Iași, 1974

- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Liturgica generală*, Ediția a II – a revizuită și completată, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993
- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Liturgica Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980
- BRĂTULESCU, Monica, *Colinda românească*, Editura Minerva, București, 1981
- BRÂNCUȘI, Petre, *Istoria Muzicii Românești*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1969
- BREAZUL, George, *Pagini din istoria muzicii românești*, Volumul I, Ediție îngrijită de Gheorghe FIRCA, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- BREAZUL, George, *Pagini din istoria muzicii românești*, Volumul II, Ediție îngrijită de Gheorghe FIRCA, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- BUCIU, Dan, *Elemente de scriitură modală*, Editura Muzicală, București, 1981
- BUGHICI, Dumitru, *Dicționar de forme și genuri muzicale*, Editura Muzicală, București, 1978
- CABASILA, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturgii și Despre viața în Hristos*, Traducere de Pr. Prof. Univ. Dr. Ene BRANIȘTE și Pr. Prof. Univ. Dr. Teodor BODOGAE, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1989
- CARAMAN, Petru, *Colindatul la români, slavi și alte popoare*, Ediție îngrijită de Silva Ciubotaru, prefață de Ovidiu Bârlea, Editura Minerva, București, 1978.
- CATRINA, Constantin, *Ipostaze ale muzicii de tradiție bizantină din România*, Editura Muzicală, București, 2003
- CEZAR, Radu, *Artă și convenție*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- CIOBANU, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1974
- CIOBANU, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1979
- CHIFU, Dana – Sorina, *Ipostaze ale limbajului muzical bănățean în creația de lied a compozitorilor bănățeni*, Editura Eubeea, Timișoara, 2008
- COMAN, Mihai, *Izvoare mitice*, Editura Cartea Românească, București, 1980

- COMAN, Mihai, *Mitologie populară românească*, Volumul I, Editura Minerva, București, 1986
- COMIȘEL, Emilia, *Folclor muzical*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967
- COMIȘEL, Emilia, *Studii de etnomuzicologie*, Editura Muzicală, București, 1986
- CONSTANTIN – TUFAN, Stan, *De la Reuniunea română de cântări și Muzică la Corul „Ion Vidu”. 1810 – 2010. 200 de ani de cânt coral românesc la Lugoj*, Editura Eurostampa, Lugoj, 2010
- CONSTANTINESCU, Pr. Ion, *Studiul Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981
- CORESI, Theodore, *Capodopere muzicale inspirate din Liturghie*, Editura Muzicală, București, 2008
- CORESI, Theodore, *Dramaturgie și retorică în muzica de cult creștină*, Editura Muzicală, București, 2008
- COSMA, Viorel, *Ion Vidu. Un maestru al muzicii corale*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1965
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1973
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1974
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul III, Editura Muzicală, București, 1975
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul IV, Editura Muzicală, București, 1976
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul V, Editura Muzicală, București, 1983
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VI, Editura Muzicală, București, 1984
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VII, Editura Muzicală, București, 1986

- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VIII, Editura Muzicală, București, 1988
- COZMA, Carmen, *Meloeticul – Eseu semiotic asupra valorilor morale ale creației artistice muzicale*, Editura Junimea, Iași, 1996
- CREȚU, Vasile –Tudor, *Ethosul folcloric-sistem deschis*, Editura Facla, Timișoara, 1980
- CRIȘAN, Ioan, *Un veac de cântec. Din istoricul activității corale de la Caransebeș. 1867 – 1967*, Sfatul Popular al Regiunii Banat. Casa Regională a Creației Populare Timișoara, Timișoara, 1968
- CROCE, Benedetto, *Lirismul și totalitatea artei* (traducere de H. Blazian, post – față de Tudor Vianu, consultat științific: Enea Maroccolo), Casa de Editură Panteon, București, 1996
- DĂNCEANU, Liviu, *Introducere în epistemologia muzicii*, Editura Muzicală, București, 2004
- DRÎMBA, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, Editura Saeculum și Editura Veslata, București, 1998
- FĂGĂRĂȘANU, Horia, *Curs de Armonie Corală*, Volumul I, Tipografia Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- FLOREA, Avram *Creația Corală Românească din Banat Perioada Interbelică. Între prelucrarea sursei folclorice și bizantine și creația originală*, Editura Mirton, Timișoara, 2004
- FIRCA, Clemansa – Liliana. *Modernitate și avangardă în muzica ante- și interbelică a secolului XX (1900-1940)*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.
- FILIP, Vasile V., *Universul colindei românești*, Editura Saeculum, I.O., București, 1999
- FRUNZĂ, Victor, *Istoria comunismului în România. Ediția a IV – a ilustrată*, Editura Victor Frunză, București, 2009
- GEORGESCU–KIRIAC, Dumitru, *Pagini de corespondență*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1974
- GHIUȘ, Arhim. Benedict, *Faptul răscumpărării în imnografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, Editura Muzicală, București, 1981,



- GIULEANU, Victor, *Principii fundamentale în Teoria Muzicii*, Editura Muzicală, București, 1975
- GIULEANU, Victor, *Ritmul în creația muzicală clasică*, Editura Muzicală, București, 1990
- GIULEANU, Victor, *Teoria Ritmului. Volumul I*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Populară Română, București, 1968
- GIULEANU, Victor, *Teoria Ritmului. Volumul II*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Populară Română, București, 1969
- GIULEANU, Victor, *Tratat de Teoria Muzicii*, Editura Muzicală, București, 1986
- GIULVEZAN, Ovidiu, *Curs de teoria muzicii*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 1998
- GIURGIU, RODICA, *S-a ridicat cortina... Monografia Operei Române din Timișoara*, Editura Brumar, Timișoara, 1999
- GUIRAUD, Pierre, *La stylistique*, P.U.F., Paris, 1970
- HARTMANM, Nicolai, *Estetica*, Editura Univers, București, 1974
- HERMAN, Vasile, *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Editura Muzicală, București, 1982
- HUSAR, Alexandru, *Curs de estetică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 1976
- HUSSON, Raoul, *Vocea cântată* (traducere, cuvânt înainte și glosar de: Nicolae Gafton), Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R. S. R., București, 1968
- IANOȘI, Ion, *Estetica*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978
- IANOȘI, Ion, *Sublimul în Estetică*, Editura Meridiane, București, 1973
- JEPPESEN, Knud, *Contrapunctul*, Editura Muzicală, București, 1972
- JOJA, Athanase, *Profilul spiritual al poporului român în Logos și ethos*, Editura Politică, București, 1967
- KERNBACH, Victor, *Universul mitic al românilor*, Imprimeria Ardealul - Editura Științifică, Cluj-Napoca, 1994
- LEVY-STRAUSS, Claude, *Antropologie culturală*, Editura Politică, București, 1978

- MARINESCU, Mihaela, *Compendiu de estetică și stilistică muzicală*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2007
- MARINESCU, Mihaela, *Spiritualitatea bizantină în creația muzicală românească (Secolul XX)*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2008
- MOCANU, Titus, *Morfologia artei moderne*, Editura Meridiane, București, 1973
- MOISESCU, Titus, *Muzica bizantină în spațiul cultural românesc*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1996.
- MOISESCU, Titus, *Cântarea monodică bizantină pe teritoriul României, Prolegomene bizantine II, variante stilistice și de formă în muzica bizantină*, Editura Muzicală, 2003
- MUNTEANU, Viorel, *Roman Vlad. Modernitate și tradiție*, Editura Muzicală, București, 2001
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010
- NICULESCU, Ștefan, *Reflecții despre muzică*, Editura Muzicală, București, 1980
- OANCEA, Ileana, *Semiostilistică*, Editura Excelsior, Timișoara, 1998
- OPREA, Gheorghe, *Sisteme sonore în folclorul românesc*, Editura Muzicală, București, 1998
- PAPU, Edgar, *Despre stiluri*, Editura Eminescu, București, 1986
- PASCADI, Ion, *Destinul contemporan al artei*, Editura Meridiane, București, 1974
- PASCADI, Ion, *Artă și civilizație*, Editura Meridiane, București, 1976
- PAȘCANU, Alexandru, *Armonia. Volumul I*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
- PAȘCANU, Alexandru, *Armonia. Volumul I*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
- PÂNZARU, Ioan, *Cercetare de estetică a oralității*, Editura Univers, București, 1989
- PLEȘU, Andrei, *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului*, Editura Cartea Românească, București, 1988
- POPOVICI, Doru, *Preste deal. Viața compozitorului Ion Vidu*, Editura Facla, București, 1980

- POPOVICI, Doru și MIEREANU, Constantin, *Începuturile muzicii culte românești*, Editura Tineretului, București, 1968
- RÎPĂ, Constantin, *Teoria Superioară a Muzicii, Volumul I – Sisteme Tonale*, Editura MediaMusica, Cluj – Napoca, 2001
- RÎPĂ, Constantin, *Teoria Superioară a Muzicii, Volumul II – Ritmul*, Editura MediaMusica, Cluj – Napoca, 2002
- SCHMEMANN, Alexander, *Introducere în Teologia Liturgică*, traducere de Ierom. Vasile BÂRZU, Editura Sofia, București, 2002
- SECARĂ, Constantin, *Muzica bizantină. Doxologie și înălțare spirituală*, Editura Muzicală, București, 2006
- SEVIEN, Pius, *Estetica*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975
- STAN, Constantin – Tufan, *De la Reuniunea Română de cântări și Muzică la Corul “Ion Vidu”. 1810 – 2010*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2010
- STRATAN, Ioan *Dor de frați. Epistolar lugojean*, Editura Facla, Timișoara, 1977
- STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986
- SUCIU, Alexandru, *Filosofia ca ontologie și gnoseologie*, Editura Paralela 45, Pitești, 2001
- SULIȚEANU, Ghizela, *Psihologia folclorului muzical*, Editura Academiei, București, 1980
- TAFT, Robert, *Ritul bizantin*, traducere de Pr. Dumitru VANCA și Alin MEHEȘ, Editura Reîntregirea, Alba – Iulia, 2008
- TARTLER, Grete, *Melopoetica*, Editura Eminescu, București, 1984
- TEODOROVICI, Ioan, Prot., POPOESCU, Ionel, Pr.prof., JOMPAN, Dumitru, Prof., *Creatori și creații muzicale. Cântece și coruri religioase și laice pentru copii și tineret*, Editura Banatica, Reșița – Caransebeș, 1997
- TIMARU, VALENTIN, *Curs de forme muzicale, Volumul I*, Editura Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Cluj – Napoca, 1991
- TIMARU, VALENTIN, *Curs de forme muzicale, Volumul II*, Editura Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Cluj – Napoca, 1995

- TODORAN, Pr. Isidor și ZĂGREAN, Arhid. Ioan, *Teologia Dogmatică*, Ediția a II – a, Editura Arhiepiscopiei Cluj, Cluj – Napoca, 1997
- TOMI, Ioan, *Introducere în Istoria Muzicii Românești*, Editura Eurobit, Timișoara, 2003
- TÜRK, Hans Peter, *Armonia tonal-funcțională*, Volumul I, Editura Universității Emanuel din Oradea, Oradea, 2002
- TÜRK, Hans Peter, *Armonia tonal-funcțională*, Volumul II, Editura Universității Emanuel din Oradea, Oradea, 2002
- URȘU, Nicolae – *Folclor muzical din Banat și Transilvania*. Ediție îngrijită de Rodica Giurgiu, Editura Muzicală, București, 1983.
- VANCEA, Zeno, *Creația muzicală românească în sec. XIX și XX*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1968
- VANCEA, Zeno, *Creația muzicală românească în sec. XIX și XX*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1969
- VASILE, Vasile, *Istoria muzicii bizantine*, Volumul I, Editura Interprint, București, 1997
- VASILE, Vasile, *Istoria muzicii bizantine*, Volumul II, Editura Interprint, București, 1997
- VASILE, Vasile, *Profiluri de muzicieni români – secolele XIX și XX*, Editura Muzicală, 1986, București
- VELCEANU, Iosif, *Corurile și Fanfarele din Banat*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1921
- VIANU, Tudor, *Filosofia culturii și teoria valorilor*, Editura Nemira, București, 1998
- VIANU, Tudor, *Estetica*, Editura Pentru Literatură, București, 1968
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Despre poezia imnografică din cărțile de cult și cântarea bisericească*, Editura Renașterea, Cluj – Napoca, 2005
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Încercări de istorie a Liturghiei*, Tipografia „România Mare”, București, 1930
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Liturghierul Explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988

### Etudes et articles

- ALEXANDRU, Tiberiu, *Armonie și polifonie în cântecul popular românesc*, în Volumul *Folcloristică, organologie, muzicologie*, București, Editura Muzicală, 1978
- BALINT, George, *Coordonate ale interpretării dirijorale* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXII (22), Nr. 1/2011 (85), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- BARBU – IURAȘCU, Viorica, *Incursiune în morfologia cântecului bănățean. Opinii pe tema refrenului (I)* în Revista *Revart*, Nr. 1-2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- BĂLAN, George, *Mesajul universal al muzicii românești* în Revista „Muzica”, Nr. 5 / 1996, Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1996
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Aproprierea muzicii religioase din banat de cântarea bizantină prin intermediul preoților și călugărilor veniți în Banat din Țara Românească, Moldova și Transilvania* în Revista *Altarul Banatului*, Nr. 1-3/2000, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 2000
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântarea bănățeană în decursul verii* în Revista *Altarul Banatului*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 2005
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântarea de străină din Banat* în Revista *Timisiensis*, Numărul 1-2/2001, Editura Centrului de Cultură și Artă al Județului Timiș, Timișoara, 2001
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Imnele religioase în primele veacuri creștine și în prezent* în Revista *Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002
- BENTOIU, Pascal, *Trăsături ale armoniei în muzica populară*, în Revista *Muzica*, nr. 5-6, Editura Muzicală, București, 1964
- BENTOIU, Pascal, *Câteva considerațiuni asupra ritmului și notației melodiilor de joc românești*, în *REF*, nr. 1-2, Editura Academiei, București, 1976
- BERGER, Wilhelm Georg, *Armonia. Posibilități și limite*, în Revista *Muzica*, nr. 7, Editura Muzicală, București, 1964
- BOANCĂ, Elena, *IN MEMORIAM VASILE HERMAN Valori ale componisticii și cercetării muzicologice* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 3/2010 (83), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010

- BODO, Maria, *Considerații privind trecutul învățământului muzical din Banat în Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- BRATU, Lava, *Particularități stilistice ale creației bănățene din prima jumătate a secolului XX în Volumul Zilele Academice Timișene. Ediția a XI – a*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2009
- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Originea, instituirea și dezvoltarea cultului creștin în Revista Studii Teologice*, nr. 3 – 4 / 1963, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1963
- BRANIȘTE, Pr. Ene, Braniște. Ene, *Temeiuri biblice și tradiționale pentru cântarea în comun a credincioșilor în Revista Studii Teologice*, Nr. 1-2/1954, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1954
- BRIE, Pr. Mihai, *Crâmpoie din viața și activitatea compozitorului și dirijorului Ion Vidu în Revista Altarul Reîntregirii*, Nr. 1 / 2008, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba – Iulia, Alba Iulia, 2008
- BRIE, Pr. Mihai, *Pagini din trecutul muzical bănățean. Chipuri de înaintași în Revista Altarul Reîntregirii* Nr. 3 / 2007 Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba – Iulia, Alba Iulia, 2007
- BURCĂ, Luminița, *Rolul interpretului în transcenderea prin muzică în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- CATRINA, Constantin, *Nicolae Popovici, cântăreț, pedagog, dirijor și compozitor în Revista Studii și documente de muzică românească*, Volumul I, București, 1986
- CINCI, Eugen, *Câteva repere în cercetarea conexiunilor dintre muzica populară și cântarea de strună bănățeană în Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul IV/2008*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Orientări modale în școala națională muzicală românească în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Principalele orientări de limbaj muzical afirmate în creația europeană din prima jumătate a secolului XX în Analele Universității de Vest din*

*Timișoara, Seria Muzică, Volumul III/2007, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2007*

- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Repere în creația muzicală românească din a doua jumătate a secolului al XIX – lea* în Volumul *Zilele Academice Timișene. Ediția a X – a*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Scări muzicale specifice folclorului românesc. Sisteme de clasificare* în *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul IV/2008*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DIACONESCU, Mircea – Valeriu, *Inciza metro – ritmică și rolul ei în imnologie*, în *Revista Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002
- DIACONU, Adrian, *Structuri și metastructuri metro-ritmice în creația populară românească* în *Revista Artes, Volumul I*, Editura Academiei de Artă “George Enescu” din Iași, Iași, 1995
- DRĂGOI, Sabin V., *Simetrie și asimetrie în cântecul popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 11-12, Editura Muzicală, București, 1960
- DRĂGOI, Sabin V., *Armonizarea cântecului popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 7, 10, 11, 12 / 1969, Editura Muzicală, București, 1969
- DRĂGOI, Sabin V., *Armonizarea cântecului popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 1, 2, 3, 4 / 1970, Editura Muzicală, București, 1970
- EMANDI, Lucian, *Din viața lui Ioan Vidu* în *Revista Mitropolia Banatului*, An IX (9), nr. 5 – 6/1959 (mai – iunie), Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1959
- GRĂJDIAN, Pr. Vasile, *Symbolismul specific al cântării liturgice ortodoxe* în *Revista Altarul Banatului*, Nr. 10 – 12/1998, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1998
- GRĂJDIAN, Pr. Vasile, *Estetic și liturgic în cântarea bisericească* în *Revista Teologică*, Serie Nouă, IV (LXXVI), Nr. 2/1994, Editura Mitropoliei Ardealului, Sibiu, 1994
- IANA – MIHĂILESCU, Manuela și CARABENCIOV, Ani – Rafaela, *Transfigurarea realității în artă* în *Revista Revart*, Nr. 1 - 2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- IORGA, Nicolae, *Ion Vidu* în *Revista Izvoarașul*, Nr 3 – 4, Mehedinți, 1931
- LUGOJANU (MIC), P.S. Lucian, *Imnografia creștină – tradiție și inovație* în *Revista Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002

- LUNGU, Nicolae, *Combaterea inovațiilor în recitativul liturgic* în Revista *Studii Teologice*, Anul IX, Nr. 7-8/1957 Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1957
- MERCEAN – ȚÂRC, Mirela, Stylistic stages in the choral works of the composers from Cluj – Napoca în Revista *Studia Universitatis Babeș – Bolyai, Seria Musica*, Anul LIV (14), Nr.2/2009, Cluj – Napoca, 2009
- MISDOLEA, Tudor, *Real și simbol în experiența muzicală* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 2/2010 (82), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul divin până la sfârșitul secolului al XIX – lea* în Revista *Studii Teologice*, Anul XIX, Nr. 7-8/1967, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1967
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română în secolul al XX – lea* în Revista *Studii Teologice*, Anul XX, Nr. 3-4/1968, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1968
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Muzica bisericească corală în secolul al XIX – lea* în Revista *Glasul Bisericii*, Anul XLI, Nr. 11-12/1982, Editura Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 1982
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Creația corală la români în secolul XX* în Revista *Biserica Ortodoxă Română*, Anul CIV, Nr. 3-4/1986, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986
- NEMESCU, Octavian, *Avangarda în componistica românească* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 1/2010 (81), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- STANCIU, Pr. Vasile, *Cântarea cultică ortodoxă ca mijloc de activitate misionară* în Revista *Studii Teologice*, Anul XXXVII (37), nr. 7 – 8/1985, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1985
- STANCIU, Pr. Vasile, *Cântarea în comun a credincioșilor la Sfânta Liturghie* în Revista *Renașterea*, Anul XV, nr.4/2004, Editura Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj – Napoca, 2004



- STANCIU, Pr. Vasile, *Începuturile culturii muzicale bizantine în Transilvania* în Revista *Studia Universitatis Babeş – Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Nr. 1-2/1995, Editura Universităţii „Babeş – Bolyai” din Cluj – Napoca, Cluj – Napoca, 1995
- STANCIU, Pr. Vasile, *Însemnătatea catehetică a cântării omofone în biserică* în Volumul *Anuar al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Cluj – Napoca*, II (1992 – 1994), Editura Universităţii „Babeş – Bolyai” din Cluj – Napoca, Cluj – Napoca, 1999
- STANCIU, Pr. Vasile, *Muzica bisericească corală din Transilvania* în Revista *Grai Maramureşan*, Editura Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmăruului, Baia – Mare, 2001
- STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Crucea în teologia şi cultul Bisericii Ortodoxe* în Revista *Orthodoxia*, Anul XXVII (27), nr. 3, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1975
- STOIANOV, Carmen, *Introducere în universul (muzical al) limbajului biblic* în Revista *Revart*, Nr. 1-2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- STOIANOV, Carmen și STOIANOV, Petru, *Muzica – artă a comunicării: dinamica definirii sferei sonore* în Revista *Revart*, Nr. 1/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- STOIANOV, Petru, *Frecvențe și durate pe planșeta gândirii componistice (I)* în Volumul *Orizonturi ale artei secolelor XIX și XX din perspectiva secolului XXI*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2010
- TEOHARI, Marius, *O abordare antropologică a muzicii* în *Analele Universităţii de Vest din Timișoara. Seria Muzică*, Volumul II / 2006, Editura Universităţii de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- ȚUȚU, Ciprian, *Vocaliza – mijloc de dezvoltare a sonorității corale* în Revista *Revart*, Nr. 1/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- UNGUREANU – PAMFIL, Mihai – Șerban, *Lucrul în sine, sunetul în sine, valori ale transcendenței* în Revista *Revart*, Nr. 2/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- VĂRĂDEAN, Vasile, *Îndrumări practice privind recitativul liturgic și cântarea în comun* în Revista *Mitropolia Banatului*, Anul XX, Nr. 1-3/1970, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1970

- VULPE, Damian, *Muzica corală pe meleagurile Banatului în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică*, Volumul II / 2006, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006

Ressources électroniques

- <http://cartesiarte.ro/data/harti/arad.jpg> - visité en 01.02.2011